

Samråd AF om den alvorlige krise i vores havmiljø

Spørgsmål

Er ministeren enig i, at den alvorlige krise i vores havmiljø siden sidste år kun er blevet endnu mere akut, og vil ministeren redegøre for, hvor lang tid vi endnu skal vente, før regeringen kommer med et udspil til forhandlinger om kvælstofindsatsen, som adresserer det fulde reduktionsbehov på 18.000-20.000 tons kvælstof per år? Hvad har ministeren foretaget sig for at forbedre vandmiljøet, f.eks. i Vejle Fjord, siden ministerens sejlads på fjorden, hvor ministeren efterfølgende den 23. august 2023 proklamerede sig som havets minister, og hvad vil ministeren gøre for at sikre vandmiljøet i Vejle Fjord? Der henvises til artiklen »»Det er forspillet til dødens hav«. Sæsonen for fedtemøg er i gang langt før tid.«, Politiken, den 7. april 2024, hvor naturelskere fra mange steder i landet beretter om store mængder fedtemøg i vores indre farvande, og at fænomenet med fedtemøg i år optræder flere uger tidligere end sædvanligt.

(Søren Egge Rasmussen, EL).

Svar

For det første vil jeg gerne slå fast at jeg er fuldstændig enig i at vores havmiljø befinder sig i en alvorlig krise, og at en række af de indre farvande balancerer på kanten af et kollaps. Naturen og vandmiljøet er igennem de sidste mange år blevet nedprioriteret for at give plads til landbruget,

erhvervsmæssige interesser og vækst. I mine øjne er der tale om årtiers svigt, hvor skiftende regeringer ikke har taget de nødvendige skridt for at reducere kvælstofudledningen fra især landbruget. Jeg ser det som min primære opgave som miljøminister at gøre alt i min magt for at rette op på årtiers svigt.

- Fiskere lægger deres waders på hylden, fordi der ikke er flere fisk at fange.
- Sidste år målte vi det værste iltsvind i 20 år.
- Vi har set billeder fra den ene fjord efter den anden af en gold havbund, hvor de få fladfisk der er tilbage, gisper efter luft i overfladen.

Alt tyder på, at det stadig går den forkerte vej, og der er allerede tegn på at 2024 også kan blive præget af alt for mange alger og for meget iltsvind.

Herunder er temperatur også en faktor.

Selvom det ikke er den eneste udfordring havmiljøet står overfor, så peger al forskning på, at udledningen af kvælstof til havmiljøet er den primære årsag til, at livet under vandoverfladen er i knæ.

Blot 5 ud af 109 kystnære områder er i god økologisk tilstand.

Vi skal have løst denne udfordring, så fremtidens generationer også kan få glæden af at fange en

skrubbe på kajen eller sejle en tur i havkajakken og se marsvin jage fisk i overfladen.

Hvordan vil vi gøre det?

I EU's vandrammedirektiv er det god økologisk tilstand, vi skal efterleve. Det har vi også skrevet i regeringsgrundlaget, og det agter vi at efterleve.

Vi har sat arbejdet i gang og vi afventer nu den endelige afrapportering. Det sidste vi mangler er de endelige verificerede data fra forskerne og fra Miljøstyrelsen.

Dermed har vi den nyeste viden om, hvad der skal til for at komme i mål. Arbejdet i Second Opinion skal sikre, at vi politikere kan træffe de nødvendige beslutninger på den nyeste og mest solide faglige viden, vi kan.

Beslutninger der potentielt kan have væsentlige konsekvenser for landbruget.

Second opinion er aftalt i forligskredsen med Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Kristendemokraterne.

Hvad har vi allerede gjort?

Vi har ikke siddet stille, mens dette arbejde har fundet sted, tværtimod. Vi ved at det kræver

handling nu. Derfor har vi netop indgået en bred aftale om en akutpakke til havmiljøet, der vil bidrage til at sætte fart på udtagning af landbrugsjord i oplande til nogle af de hårdeste ramte vandområder, herunder blandt andet Vejle Fjord.

Det er rigtigt, at jeg har besøgt og sejlet på Vejle fjord. Og eftersom der konkret spørges ind til Vejle fjord, har jeg bedt mit embedsværk om at udarbejde en oversigt, som jeg har med til jer.

Tallene kan blive justeret som følge af second opinion.

Det er også vigtigt at sige, at det vil tage tid, før vi ser forbedringerne i fjorden.

Og nu hvor der spørges konkret ind til Vejle fjord, vil jeg gerne folde lidt ud, hvad vi har gjort i forhold til fjorden. Det samlede indsatsbehov i Vejle fjord er på ca. 212 tons kvælstof for at komme i god tilstand.

For at nå denne reduktion har vi i 2024 skruet op for kravet til landbrugerne i den målrettede regulering, så den nedbringer udledningen til fjorden med ca. 124 tons kvælstof.

Derefter har vi et indsatsbehov på ca. 88 tons.

Med de opkøb af jord der ligger i akutpakken, som også vil accelerere nogle af de forudsatte frivillige

virkemidler, så forventer vi, at projektet samlet set vil reducere op til 43 tons kvælstof. Det vil sige, ca. halvdelen af det resterende behov.

Derudover har Miljøstyrelsen i år givet tilsagn til opkøb af et fiskedambrug, der også udleder næringsstoffer til fjorden.

Derudover vil der være effekter af EU's landbrugsreform i form af både krav og frivillige ordninger, som samlet er forudsat at bidrage med ca. 30 tons.

Endelig giver yderligere lavbundsindsats, privat skovrejsning, ekstensivering, og spildevandsindsatsen en samlet effekt på ca. 18 tons.

Når de indsatser er gennemført, så vil vi have gjort hvad der skal til, for at fjorden kan opnå god økologisk tilstand. Det betyder ikke, at fjorden får god tilstand lige med det samme. Det tager tid for naturen at tilpasse sig. Derfor handler det om at gøre noget nu.

Alt dette er sket, siden jeg sejlede på fjorden sidste år og så, hvordan Vejle Fjord led under iltsvind og døende fisk.

Der er altså sket mere i forhold til Vejle fjord det sidste år, end der er de sidste 10.

Det her er et konkret spørgsmål til, hvad der sker ved Vejle fjord. Jeg blive nødt til at svare helt konkret, og ja det er der, vi kommer faktisk i mål med det, vi nu har gjort i Vejle.

Fjorden blev i aviser og medier landet over gjort til billedet på, hvor dårligt det står til i havmiljøet. Med alt det vi nu har gennemført, og som vi er i gang med at gennemføre, vil forudsætningerne for at livet kan vende tilbage til fjorden være væsentligt bedre.

Er vi så færdige? Nej der skal gøres meget mere mange steder, og jeg stopper ikke mit arbejde. Jeg tror på, at Vejle Fjord nu i stedet kan blive til eksemplet på, hvordan vi kan komme i mål, når vi er villige til at træffe de nødvendige beslutninger. Nu skal vi så have bredt de gode erfaringer fra Vejle Fjord ud til resten af landet.

Et andet vigtigt projekt, vi sætter i gang med akutpakken, er et projekt ved Simested Å i oplandet til Limfjorden. Dette projekt vil ligeledes kunne nedbringe udledningen med op i mod 50 tons kvælstof om året. Jeg forventer, at arbejdet kan sættes i gang allerede i år.

Det er langt fra nok til at løse problemet, men mange bække små gør en stor å. Vi målretter akutpakken til de områder, der har allermest behov, og hvor havmiljøet er mest presset, for at sikre, at indsatsen sker i et hurtigere tempo.

Akutpakken skal ses som en nålestiksøvelse, i tillæg til de indsatser vi allerede har aftalt med Landbrugsaftalen, og som vi implementerer igennem vandområdeplanerne. I begge fjerde vil pakken give ekstra fremdrift i tillæg til de kommunale indsatser og forskere, herunder Stiig Markager, er enige i, at det vil være en målbar forskel.

Vi skal have genskabt landskabets naturlige evne til at tilbageholde kvælstof. For at gøre netop dette er der behov for, at vi skruer op for udtagningsindsatsen og ændrer den måde, vi bruger den danske natur på i dag.

Sidste år åbnede der tilskudspuljer for mere end 1 mia. kr. Det er puljer, der finansierer udtagningsprojekter landet over og bidrager til, at vi får anlagt vådområder, skov og lavbundsområder.

Vi stiller allerede større krav til landmændene i nogle områder. Vi har skruet op for indsatsen og øget reguleringen på marken i form af helt konkrete krav som fx efterafgrøder i de områder, hvor der er mest behov for det

Derudover skal vi i år genbesøge landbrugsaftalen, hvor kvælstofindsatsen fylder en væsentlig del. Vi vil være klar her i andet kvartal til at starte dialogen omkring genbesøget, så snart vi har resultaterne fra second opinion.

Vi skal have livet i havmiljøet tilbage, det skylder vi fremtidige generationer. Min mission er uændret – vi skal hurtigst muligt have gjort de tiltag, der er nødvendige for at rette op på problemet. Udviklingen skal vendes. Vi skal have livet under havoverfladen tilbage.

Tak for ordet.